

Populärvetenskaplig sammanfattning

Denna avhandling handlar om hur vi kan och bör förbättra våra begrepp för teoretiska syften. Närmare, bestämt handlar den om en metod som kallas explikation, som utvecklades av Rudolf Carnap i slutet av 1940-talet. En explikation går ut på att i vissa teoretiska sammanhang ersätta ett begrepp som redan används i det vardagliga livet eller i vetenskapen med ett liknande begrepp som bedöms vara mera teoretiskt användbart. Enligt Carnap bör det nya begreppet uppfylla fyra kriterier. Förutom att det bör vara likt det gamla begreppet i bemärkelsen att det är användbart i de flesta situationer i vilka det gamla begreppet används, så bör det också vara mera exakt, fruktbart och enkelt. Även om metoden är utbredd i vetenskapens och filosofins historia, så var Carnap först med att explicit artikulera principer och kriterier för att utförandet av explikationer. Detta är motiveringen till avhandlingens fokus på Carnap, och till att den inleds med en historisk genomgång av Carnaps texter om explikation, samt en genomgång av andra filosofers kommentarer till och tolkningar av dessa texter. Jag utreder hur Carnaps kriterier ska förstås i förhållande till varandra och i förhållandet till syftet med en explikation. Därefter ger jag en översikt över olika versioner av metoden vid sidan av den version som Carnap förespråkar. I denna översikt inkluderar jag metoder för samhällsvetenskaplig begreppsbildning som inte tidigare har behandlats i termer av explikation, och hävdar att det är rimligt och fördelaktigt att förstå dessa metoder som versioner av explikationsmetoden. Inspirerad av metoderna i denna översikt föreslår jag nya sätt att modifiera och utveckla Carnaps metod, och presenterar modifierade kriterier för explikation. Jag exemplifierar metoden med en explikation av begreppet *demokratisk*. Avslutningsvis diskuterar jag på vilka sätt explikation har använts och kan användas för att lösa filosofiska problem. Det övergripande målet med avhandlingen är att belysa hur vi kan hantera begrepp som är bristfälliga men samtidigt har en viktig eller oundgänglig roll i våra tankeliv.